

Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Wawrzeńczech

Gminne Centrum Edukacji
w Wawrzeńczech
Szkoła Podstawowa
im. T. Kościuszki
32-125 Wawrzeńczyce 385
tel./fax: 12 2874255 w. 22
e-mail:

gcewawrzeńczyce@poczta.onet.pl
www.gcewawrzeńczyce.pl

„Kościuszko – Wielki przez rozum, cnoty i waleczne sprawy...”

- to tytuł przedsięwzięcia, które miało miejsce w Szkole Podstawowej w Wawrzeńczech w dniu 21 marca 2013 r. Jak co roku Święto Patrona Szkoły Tadeusza Kościuszki to cykl prezentacji, dyskusji, konkursów i refleksji na temat autorytetów, ponadczasowych postaw, ludzi wielkiego formatu, które miały miejsce w gronie uczniów, przyjaciół, pasjonatów. Mówiąc o Tadeuszu Kościuszcze mówiliśmy o realizacji swoich pasji i marzeń o wolności każdego człowieka na każdym skrawku ziemi. Przybliżaliśmy postać naszego Patrona zarówno uczniom stosując różnorodne formy przekazu np. prezentacje multimedialne pt. „Kościuszko w oczach artystów”, pierwszy film historyczny pt. „Kościuszko pod Raławicami” (1938) Józefa Lejtesa, organizując konkursy i pogadanki jak i szerszemu środowisku poprzez ten artykuł, bo Jego cechy charakteru i postawy są ponadczasowe a on sam jest niekwestionowanym autorytetem.

Tadeusz Kościuszko Foto: East News

Tadeusz Kościuszko

miął ogromny wewnętrzny potencjał, był ciekawy świata, podejmował odważne życiowe kroki. Uczył się w różnych szkołach także artystycznych ale jego pasją była inżynieria wojskowa. Swoje umiejętności wykorzystywał w Ameryce i w Polsce. Budował fortyfikacje w Filadelfii i w West Point, w Polsce przeprowadził

insurekcję zwaną później kościuszkowską porywając lud polski do walk narodowowyzwoleńczych. Spełniał swoje marzenia jednocześnie mając wpływ na ówczesną rzeczywistość. Działal na rzecz wielkiej idei – wyzwolenia narodów spod ucisku najeźdźców. Dawał ludziom wolność i tak za swoje zasługi w Ameryce otrzymał odznaczenia, pochwały, tytuły, ziemię i znaczną kwotę pieniędzy – przeznaczył ją na wykupienie wolności i kształcenie Murzynów. W Polsce jako Naczelnik Siły Zbrojnej Narodowej ogłosił 7 maja 1794r. „Uniwersał Połaniecki”, w którym m.in. nadawał wolność osobistą chłopom, zapewniał nieusuwalność z ziemi oraz zawierania umów między szlachtą a chłopami. Jego odezwa była pierwszym dokumentem politycznym o wadze państwowej, w którym nie tylko zauważyła się kobiety, ale nazywa je "współobywatelkami", dając im status społeczny, którego wcześniej nie doświadczały. Pisze Kościuszko o "dogodzeniu potrzebie publicznej" i prosząc o bandażę, docenia rolę kobiet w czynie zbrojnym ojczyzny. Nie uczynił tego przed nim nikt i długo nikt po nim nie ośmielił się powtórzyć tego gestu. Wolność jednostki - do tego dążył.

Spośród wszystkich rzeczy jakie można powiedzieć o Kościuszcze, jedna na pewno nie ulega wątpliwości – żadnemu Polakowi przed nim nie udało się zawładnąć międzynarodową wyobraźnią na choćby zbliżoną skalę. Nie bez powodu Juliusz Verne umieścił jego portret w łodzi podwodnej kapitana Nemo, Napoleon nazwał „bohate-

rem północy”, Lord Byron napisał, że na dźwięk jego imienia drżą tyrani, Thomas Jefferson nazwał go "najczystszy spośród synów wolności" a w całych Stanach Zjednoczonych więcej pomników od niego ma tylko Jerzy Waszyngton. Zyskał także miano pierwszego feministy poprzez zapisy w Uniwersale traktujące o kobietach. Wiele miejsc, nazw geograficznych, miast, szkół i instytucji w Polsce i na świecie nosi Jego imię.

Słowo o **Panoramie Raclawickiej** monumentalnym malowidle znajdującym się w muzeum sztuki we Wrocławiu, która zachwyciła nas podczas letniego zwiedzania wraz z młodzieżą szkolną województwa dolnośląskiego.

Panorama Raclawicka powstała w polskim Lwowie pod koniec XIX wieku. Jej pomysłodawcą był słynny lwowski malarz Jan Styka, a w realizacji tego dzieła pomagał mu Wojciech Kossak - ekspert od scen batalistycznych i inni i mniej znani malarze (Ludwik Boller, Tadeusz Popiel, Zygmunt Rozwadowski, Teodor Axentowicz, Włodzimierz Tetmajer, Wincenty Wodzinowski i Michał Sozański).

Panorama miała upamiętniać zwycięską bitwę pod Raclawicami w setną rocznicę Insurekcji Kościuszkowskiej. Namalowano ją w niespełna 9 miesięcy, a uroczyste otwarcie miało miejsce w 1894 r. w rotundzie w Parku Stryjskim we Lwowie. Przez 50 lat była magnesem przyciągającym do Lwowa rzesze turystów. Podczas II wojny światowej w kwietniu 1944 roku budynek rotundy został zbombardowany, a samo malowidło uległo poważnym uszkodzeniom. Płótno udało się jednak zwinąć na walec o długości 15m i w specjalnej skrzyni przechować w podziemiach klasztoru bernardynów we Lwowie do zakończenia wojny. Po zmianie granic po II wojnie światowej, Polska odzyskała Panoramę Raclawicką razem z innymi cennymi zbiorami dzieł sztuki z muzeów lwowskich. W roku 1946 malowidło przeniesiono do Wrocławia. Prace konserwatorskie trwały niemal 3 lata, lecz dopiero w 1985 roku panorama została ponownie udostępniona zwiedzającym.

Rozmiary Panoramy Raclawickiej są imponujące. Dzieło zostało wykonane na 14 płótnach o łącznym wymiarze 15m wysokości i obwodzie 120m. Dało to powierzchnię 1800m². Do zagruntowania płótna zużyto 750 kg farby.

<http://wypadnaweekend.blogspot.com/2012/03/panorama-racawicka.html>

W dniu święta Patrona Szkoły podczas interaktywnego przedstawienia młodzież szkolna i zaproszeni goście wczuwając się w atmosferę XVIII wieku doświadczyli namiastki czasów epoki kościuszkowskiej.

Opracowała: Wicedyrektor Gminnego Centrum Edukacji
mgr Beata Sonik - Marchewka